

1

ΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΖΥΡΙΧΗΣ ΛΟΝΔΙΝΟΥ*

Α

ΒΑΣΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

1. Το Κράτος της Κύπρου είναι Δημοκρατία με Προεδρικό σύστημα, της οποίας ο Πρόεδρος είναι Έλληνας και ο Αντιπρόεδρος είναι Τούρκος, αντιστοίχως εκλεγόμενοι υπό της Ελληνικής και της Τουρκικής Κοινότητας δια καθολικής ψηφοφορίας.

2. Οι επίσημοι γλώσσες της Δημοκρατίας της Κύπρου είναι η ελληνική και η τουρκική. Οι νομοθετικά και διοικητικά πράξεις και τα έγγραφα δέον να συντάσσονται και να δημοσιεύονται εις αμφοτέρας τας επισήμους γλώσσας.

3. Η Δημοκρατία της Κύπρου θα έχει ιδίαν σημαίαν, ουδετέρου χρώματος και σχεδίου, εκλεγχομένων από κοινού υπό του Προέδρου και

του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Οι Αρχαί και οι Κοινότητες θα δύνανται κατά τας εορτασίμους ημέρας να υψώνουν την ελληνικήν και την τουρκικήν σημαίαν συγχρόνως μετά της σημαίας της Κύπρου.

Η ελληνική και η τουρκική Κοινότης θα δικαιούνται να εορτάζουν τας ελληνικάς και τουρκικάς εθνικάς εορτάς.

4. Ο Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος θα εκλέγονται δια περιόδον πέντε ετών.

Εν περιπτώσει απουσίας, κωλύματος ή χηρείας των θέσεων αυτών, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα αντικαθίστανται αντιστοίχως από τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής.

Εν περιπτώσει χηρείας των αντιστοιχών θέσεων, θα λαμβάνη χώραν η εκλογή νέων αξιωματούχων εντός τεσσαράκοντα πέντε το πολύ ημερών.

* Οι συμφωνίες έγιναν αυθημερόν δεκτές από τη Βουλή των Κοινοτήτων, η οποία εξέφρασε την ομόφωνη γνώμη υπέρ της υλοποίησής της, (βλ. Γλ. Κληρίδης. Η κατάθεσή μου. Λευκωσία 1988 τ. 1ος σ. 89 και Harold Macmillan. Riding the storm σ. 698-699).

Η Τουρκική Εθνοσυνέλευση, (05.03.1959), τις υπερψήφισε, παρά τις επικρίσεις των Ινονού και Ετζεβίτ ότι με αυτές η Τουρκία παραιτήθηκε από το πάγιο αίτημά της για διχοτόμηση, τις οποίες προσπάθησε να διασκεδάσει ο Υπερ Ζορλού υπερασπίζοντας τα συμβατικά δικαιώματα που απέκτησε η Τουρκία, και ιδιαίτερα το "επεμβατικό", επισημαίνοντας ότι "η μεν Τουρκία απέχει από την Κύπρο μόλις 40 μίλια, ενώ η Ελλάδα 60", και "...αν κάναμε μία θυσία, αυτή ήταν στο ότι δεν πήραμε ολόκληρη την Κύπρο. Δεν κάναμε καμία θυσία παραιτούμενοι από τη διχοτόμηση (με τη μορφή που παραιτηθήκαμε). Γιατί, αντί να αποδυσώμεν σ' ένα μακροχρόνιο αγώνα με την Ελλάδα, εξασφαλίσαμε την κυριαρχία και διαφάντηψη όλης της Μεγαλονήσου από την τουρκική κοινότητα. Εκτός αυτού, εξασφαλίσαμε την ασφάλεια της τουρκικής πατρίδας..." (βλ. Zaim Nedjetigil. The Cyprus conflict, a lawyer's view. Nicosia, Northern Cyprus 1982, Μ. Χριστοδούλου. Η πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων και η Κύπρος. Λευκωσία 1995 τ. Β' σ. 99-100 και Ν. Σαρρής. Η άλλη πλευρά. Αθήνα 1982 τ. Β' σ. 487-502).

Το Ελληνικό Κοινοβούλιο τις επικύρωσε εις την ΕΓ' συνεδρίασή του της 28ης Φεβρουαρίου 1959, με ψήφους 170 έναντι 118. Κατά την έναρξή της επ' αυτών συζητήσεως, (συνεδρίαση ΝΘ' [23.02.1959], κατατέθηκαν δύο προτάσεις δυ-

Η εγκατάστασις εις τα αξιώματα αυτών του Προέδρου και του Αντιπροέδρου θα γίνεται υπό της Βουλής, ενώπιον της οποίας ούτοι θα ορκίζονται πίστιν και σεβασμόν προς το Σύνταγμα. Προς τον σκοπόν αυτόν η Βουλή θα συνέχεται εντός εικοσιτετραώρου από της συγκροτήσεώς της.

5. Η Εκτελεστική Εξουσία θα ασκήται υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Προς τούτο ούτοι θα διαθέτουν Υπουργικόν Συμβούλιον αποτελούμενον εξ 7 Ελλήνων και 3 Τούρκων Υπουργών. Οι Υπουργοί θα υποδεικνύονται αντιστοιχώς υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου, οίτινες θα τους διορίζουν δια πράξεως υπογραφομένης από κοινού.

Οι Υπουργοί θα δύνανται να εκλέγονται εκτός της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Αι απόφασις του Υπουργικού Συμβουλίου θα λαμβάνονται κατ' απόλυτον πλειοψηφίαν.

Αι ούτω λαμβανόμεναι αποφάσεις θα πρέπει να δημοσιεύονται πάραυτα υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου δια καταχωρήσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Εν τούτοις ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα έχουν δικαίωμα οριστικής αρνησικυρίας και δικαίωμα παραπομπής επί των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, υπό τους αυτούς όρους τους ισχύοντας δια τους νόμους και τας αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων.

6. Η Νομοθετική Εξουσία θα ασκήται υπό Βουλής Αντιπροσώπων εκλεγομένων δια περίοδον 5 ετών δια καθολικής ψηφοφορίας, υπό εκάστης Κοινότητος κειχωρισμένως, κατ' αναλογίαν 70% δια την ελληνικήν και 30% δια την τουρκικήν Κοινότητα, αναλογίαν οριζομένην ανεξαρτήτως στατιστικών δεδομένων. (Σημ.: Ο αριθμός των Αντιπροσώπων θα ορισθή δια κοινής συμφωνίας υπό των Κοινοτήτων).

Η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι αρμοδία δι' όλα τα ζητήματα, πλην εκείνων άτινα ρητώς επιφυλάσσονται δια τας Κοινοτικές Βουλάς. Εν περιπτώσει συγκρούσεως αρμοδιότητος, την διαφοράν θα επιλύη το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, όπερ θα αποτελήται από ένα Έλληνα, ένα Τούρκον και ένα ουδέτερον, διοριζόμενους από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Του Δικαστηρίου θα προεδρεύη ο ουδέτερος.

7. Οι νόμοι και αι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων θα υιοθετούνται κατ' απόλυτον πλειοψηφίαν των παρόντων μελών. Θα δημοσιεύονται εντός προθεσμίας 15 ημερών, εκτός εάν ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος τα επαναφέρουν προς νέαν εξέτασιν συμφώνως προς το σημείον 9.

Αι Συνταγματικά διατάξεις, πλην των βασικών άρθρων, θα δύνανται να τροποποιούνται υπό πλειοψηφίας αποτελουμένης από τα δύο τρίτα των ελληνικών μελών και τα δύο τρίτα των

πιστίας προς την Κυβέρνηση, για την εν γένει διαχείριση του Κυπριακού, (βλ. Επίσημα πρακτικά της Βουλής, "Το Κυπριακό στη Βουλή των Ελλήνων". Έκδοση Επιστημονικών Μελετών της Βουλής. Αθήνα 1994 τ. Γ' 1959-1967 σ. 11-153).

Παράλληλα με τις Συμφωνίες, υπογράφηκε από τους Καραμανλή-Μεντερές Μυστική Συμφωνία Κυρίων, η οποία ανταποκρινόταν εις τα αιτήματα του Μνημονίου Ζορλού του Δεκεμβρίου 1958, (points essentiels de la Constitution de Chypre), με το εξής περιεχόμενο: "1. Η Ελλάδα και η Τουρκία θα υποστηρίξουν την είσοδο της Δημοκρατίας της Κύπρου εις το ΝΑΤΟ. Η εγκατάστασις βάσεων του ΝΑΤΟ εις την νήσον, ως και η σύνθεσις αυτών, εξαρτάται εκ της συμφωνίας των δύο Κυβερνήσεων. 2. Συνεφωνήθη μεταξύ των δύο Πρωθυπουργών, ότι θα παρέμβουν παρά τω Προέδρω και Αντιπροέδρω της Δημοκρατίας της Κύπρου, αντιστοιχώς, επί τω σκοπώ όπως τεθούν εκτός νόμου το κομμουνιστικόν κόμμα και η κομμουνιστική δράσις", (βλ. Γ. Τενεκίδης, Διεθνοποίηση και Αποδιεθνοποίηση του Κυπριακού. Αθήνα 1982 σ. 36, Γεωρ. Πεσματζόγλου. Το χρονικόν της ζωής μου. Αθήνα 1980 σ. 471-477, Ν. Κρανιδιώτης. Δύσκολα Χρόνια, Κύπρος 1950-1960. Αθήνα 1981 σ. 546, Ν. Κρανιδιώτης. Ανοχύρωτη Πολιτεία, Κύπρος 1960-1974. Αθήνα 1985 τ. Α' σ. 21-22).

τουρκικών μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Πάσα τροποποίησις του Εκλογικού νόμου, ως και πάσα επιψήφισις Νόμου σχετικού προς τους Δήμους και νόμου καθιερούντος φόρους ή τέλη, απαιτεί απλήν πλειοψηφίαν των ελληνικών και τουρκικών μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων, άτινα μετέχουν της ψηφοφορίας των μεν και των δε κχωρισμένως.

Καθ' όσον αφορά την έγκρισιν του προϋπολογισμού, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα δύνανται να κάμουν χρήςιν του δικαίωματος επαναφοράς εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων εν ή περιπτώσει κρίνουν ότι λαμβάνει χώραν δυσμενής διάκρισις. Εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων επιμείνη επί των αποφάσεών της, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα δύνανται να προσφύγουν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον.

8. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα έχουν κχωρισμένως και από κοινού το δικαίωμα της οριστικής αρνησικυρίας επί παντός νόμου ή αποφάσεως αναφερομένων εις τας εξωτερικάς υποθέσεις, πλην της συμμετοχής της Δημοκρατίας της Κύπρου εις Διεθνείς Οργανισμούς και Σύμφωνα Συμμαχίας εις τα οποία συμμετέχουν τόσον η Ελλάς όσον και η Τουρκία, ως και επί της αμύνης και της ασφαλείας, ως αύται καθορίζονται εις το Παράρτημα 1.

9. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας θα έχουν κχωρισμένως και από κοινού το δικαίωμα της παραπομπής επί όλων των νόμων και αποφάσεων, αι οποίαι θα δύνανται να παραπεμφθούν εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων εντός προθεσμίας, κατ' ανώτατον όριον, 15 ημερών προς επανεξέτασιν.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων οφείλει να αποφανθή εντός προθεσμίας 15 ημερών επί του αντικειμένου της παραπομπής. Εν ή περιπτώσει η Βουλή των Αντιπροσώπων εμμείνη εις τας αποφάσεις, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος οφείλουν να δημοσιεύσουν τον εν λόγω νόμον ή από-

φασιν εντός των καθοριζομένων για την δημοσίευσιν των νόμων και αποφάσεων προθεσμιών.

Οι νόμοι και αι αποφάσεις, αι οποίαι θα θεωρούνται υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου ως μεροληπτικά δια την μίαν εκ των δύο Κοινοτήτων, θα υποβάλλωνται εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, το οποίον θα δύναται να ακυροί, επικυροί ή παραπέμψη τον νόμον ή την απόφασιν ταύτην εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς επανεξέτασιν εν όλω ή εν μέρει. Ο νόμος ή η απόφασις αύτη δεν θα είναι εκτελεσται πριν ή αποφασίσουν το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ή η Βουλή των Αντιπροσώπων εις περιπτώσιν παραπομπής.

10. Εκάστη Κοινότης θα έχη την Κοινοτικήν αυτής Βουλήν, αποτελουμένην εξ αριθμού Αντιπροσώπων, ο οποίος θα ορισθή υπό της ίδιας.

Αι Κοινοτικάί Βουλαί θα κέκτηνται το δικαίωμα να επιβάλλουν εισφοράς και προσωπικά τέλη εις τα μέλη της Κοινότητός των, ίνα ανταπεξέλθουν εις τας ανάγκας των έργων και ιδρυμάτων, ων ο έλεγχος ταις ανήκει.

Αι Κοινοτικάί Βουλαί θα είναι αρμόδιαι εφ' όλων των θρησκευτικών, εκπαιδευτικών, πνευματικών και διδακτικών ζητημάτων, ως επίσης και επί της προσωπικής καταστάσεως. Θα είναι ωσαύτως αρμόδιαι εφ' όλων των ζητημάτων όπου τα συμφέροντα και ιδρύματα είναι φύσεως καθαρώς κοινοτικής, ως τα ιδρύματα, καθιδρύματα και ενώσεις αγαθοεργαί και αθλητικά, συνεταιρισμοί παραγωγής και καταναλώσεως, ή πιστωτικά ιδρύματα συσταθέντα προς τον σκοπόν να προαγάγουν την ευημερίαν της μιας των Κοινοτήτων (Σημ.: Εννοείται βεβαίως, ότι αι διατάξεις αι περιλαμβανόμεναι εις την παρούσαν παράγραφον δεν θα δύνανται να ερμηνευθώσι κατά τρόπον εμποδιζοντα την δημιουργίαν ιδρυμάτων μικρών ή κοινών εκεί όπου οι κάτοικοι θα το επεθύμουν).

Οι συνεταιρισμοί ούτοι παραγωγής και καταναλώσεως ή τα πιστωτικά ιδρύματα, οίτινες θα διέπωνται υπό των νόμων της Δημοκρατίας, θα

υπάγονται καθ' όσον αφορά τον έλεγχο αυτών εις τας Κοινοτικές Βουλάς.

Αι Κοινοτικά Βουλαί θα είναι επίσης αρμόδιαι δια να προαγάγουν τους σκοπούς τους επιδιωκομένους υπό των Δημαρχιάν, αποτελουμένων εκ μιας μόνον Κοινότητος. Αι Δημαρχίαί αύται, αίτινες θα υπάγονται εις τους νόμους της Δημοκρατίας, θα επιβλέπωνται όσο αφορά την λειτουργίαν των υπό των Κοινοτικών Βουλών.

Εις ήν περίπτωσιν η κεντρική διοίκησις θα πρέπει, από μέρους της, να προβή εις έλεγχο των ιδρυμάτων, καθιδρυμάτων ή Δημαρχιάν, μνημονευομένων εις τας δύο προηγουμένας παραγράφους, συμφώνως προς την εν ισχύ νομοθεσίαν, ο έλεγχος ούτος δέον να διενεργήται δια λειτουργών ανηκόντων εις την Κοινότητα εις ήν ανήκει το εν λόγω ίδρυμα, καθίδρυμα ή η Δημαρχία.

11. Η Διοίκησις θα αποτελήται κατά ποσοστόν 70% εξ Ελλήνων και 30% εκ Τούρκων.

Εννοείται βεβαίως, ότι η ποσοστιαία αύτη αναλογία θα τυγχάνη εφαρμογής, εφ' όσον τούτο θα είναι πρακτικώς δυνατόν, εις όλους τους βαθμούς της διοικητικής ιεραρχίας.

Εις τας περιοχάς ή πόλεις αποτελουμένας εκ μιας εκ των Κοινοτήτων κατά πλειοψηφίαν πλησιάζουσιν τα 100%, τα όργανα των τοπικών διοικήσεων, εξαρτώμενα εκ της κεντρικής διοικήσεως, θα αποτελούνται εκ λειτουργών ανηκόντων εις την Κοινότητα αυτήν μόνον.

12. Οι βοηθοί του Εισαγγελέως της Δημοκρατίας, του Γενικού Επιθεωρητού, του Θησαυροφύλακος και του Διοικητού της Εκδοτικής Τραπεζής δεν θα δύνανται να ανήκουν εις την ιδίαν προς τους προϊσταμένους αυτών Κοινότητα. Οι αξιωματούχοι των θέσεων αυτών θα διορίζονται, κατόπιν κοινής συμφωνίας, υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

13. Οι Αρχηγοί και Υπαρχηγοί των Ενόπλων Δυνάμεων, των Δυνάμεων Χωροφυλακής και της Αστυνομίας θα διορίζονται, κατόπιν κοινής συμφωνίας, υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Ο εις εκ των Αρχηγών αυτών θα είναι Τούρκος, ή και εκεί όπου ο Αρχηγός θα ανήκει εις την μίαν εκ των Κοινοτήτων, ο Υπαρχηγός δέον να ανήκει εις την ετέραν.

14. Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία δεν θα δύναται να καθιερωθή εμμή κατόπιν συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Η Κύπρος θα έχη στρατόν 2.000 ανδρών, εξών τα 60% θα είναι Έλληνες και τα 40% Τούρκοι.

15. Αι Δυνάμεις Ασφαλείας (Χωροφυλακή και Αστυνομία) θα έχουν δύναμιν 2.000 ανδρών, ήτις θα δύναται να ελαττωθή ή να αυξηθή κατόπιν κοινής συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Αι Δυνάμεις Ασφαλείας θα αποτελούνται κατά 70% εξ Ελλήνων και κατά 30% εκ Τούρκων. Εν τούτοις, δια μιαν αρχικήν περίοδον η αναλογία αύτη θα ηδύνατο να υψωθή εις έν maximum 40% δια τους Τούρκους (και κατά συνέπειαν να ελαττωθή εις 60% δια τους Έλληνες), ίνα μή απολυθούν οι Τούρκοι, οι υπηρετούντες σήμερον εις το Σώμα της Αστυνομίας, πλην της επικουρικής Αστυνομίας.

Αι Δυνάμεις αι σταθμεύουσαι εις περιοχάς του εδάφους της Δημοκρατίας κατοικουμένας κατά ποσοστόν προσεγγίζον το 100% από μέλη μιας μόνης Κοινότητος, δέον να ανήκουν εις την Κοινότητα αυτήν.

16. Έν Ανώτατον Δικαστήριον θα ιδρυθή, το οποίον θα αποτελήται εκ δύο Ελλήνων, ενός Τούρκου και ενός ουδετέρου, οριζομένων από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Το Δικαστήριον θα προεδρεύεται υπό του ουδετέρου Δικαστού όστις θα κέκτηται δύο ψήφους.

Το Δικαστήριον τούτο αποτελεί το Ανώτατον Συμβούλιον του Δικαστικού Σώματος (διορισμοί, προαγωγαί των δικαστών κ.λπ.).

17. Αι διαφοραί αστικής φύσεως, εις ήν περίπτωσιν ο ενάγων και ο αναγόμενος ανήκουν εις την αυτήν Κοινότητα, θα διαίζονται υπό Δικα-

υπάγονται καθ' όσον αφορά τον έλεγχο αυτών εις τας Κοινοτικές Βουλάς.

Αι Κοινοτικά Βουλαί θα είναι επίσης αρμόδιαι δια να προαγάγουν τους σκοπούς τους επιδιωκομένους υπό των Δημορχιών, αποτελουμένων εκ μιας μόνον Κοινότητος. Αι Δημορχίαι αυτές, αίτινες θα υπάγονται εις τους νόμους της Δημοκρατίας, θα επιβλέπωνται όσο αφορά την λειτουργίαν των υπό των Κοινοτικών Βουλών.

Εις ήν περιπτώσιν η κεντρική διοίκησης θα πρέπει, από μέρους της, να προβή εις έλεγχο των ιδρυμάτων, καθιδρυμάτων ή Δημορχιών, μνημονευομένων εις τας δύο προηγουμένα παραγράφους, συμφώνως προς την εν ισχύι νομοθεσίαν, ο έλεγχος ούτος δέον να διενεργηται δια λειτουργών ανηκόντων εις την Κοινότητα εις ήν ανήκει το εν λόγω ίδρυμα, καθιδρυμα ή η Δημορχία.

11. Η Διοίκησης θα αποτελήται κατά ποσοστόν 70% εξ Ελλήνων και 30% εκ Τούρκων.

Εννοείται βεβαίως, ότι η ποσοστιαία αυτή αναλογία θα τυγχάνη εφαρμογής, εφ' όσον τούτο θα είναι πρακτικώς δυνατόν, εις όλους τους βαθμούς της διοικητικής ιεραρχίας.

Εις τας περιοχάς ή πόλεις αποτελουμένας εκ μιας εκ των Κοινοτήτων κατά πλειοψηφίαν πλησιάζουσιν τα 100%, τα όργανα των τοπικών διοικήσεων, εξαρτώμενα εκ της κεντρικής διοικήσεως, θα αποτελούνται εκ λειτουργών ανηκόντων εις την Κοινότητα αυτήν μόνον.

12. Οι βοηθοί του Εισαγγελέως της Δημοκρατίας, του Γενικού Επιθεωρητού, του Θησαυροφύλακος και του Διοικητού της Εκδοτικής Τραπεζής δεν θα δύνανται να ανήκουν εις την ιδίαν προς τους προϊσταμένους αυτών Κοινότητα. Οι αξιωματούχοι των θέσεων αυτών θα διορίζονται, κατόπιν κοινής συμφωνίας, υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

13. Οι Αρχηγοί και Υπαρχηγοί των Ενόπλων Δυνάμεων, των Δυνάμεων Χωροφυλακής και της Αστυνομίας θα διορίζονται, κατόπιν κοινής συμφωνίας, υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Ο εις εκ των Αρχηγών αυτών θα είναι Τούρκος, ή και εκεί όπου ο Αρχηγός θα ανήκει εις την μίαν εκ των Κοινοτήτων, ο Υπαρχηγός δέον να ανήκει εις την ετέραν.

14. Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία δεν θα δύναται να καθιερωθή ειμή κατόπιν συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Η Κύπρος θα έχη στρατόν 2.000 ανδρών, εξών τα 60% θα είναι Έλληνες και τα 40% Τούρκοι.

15. Αι Δυνάμεις Ασφαλείας (Χωροφυλακή και Αστυνομία) θα έχουν δύναμιν 2.000 ανδρών, ήτις θα δύναται να ελαττωθή ή να αυξηθή κατόπιν κοινής συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου. Αι Δυνάμεις Ασφαλείας θα αποτελούνται κατά 70% εξ Ελλήνων και κατά 30% εκ Τούρκων. Εν τούτοις, δια μιαν αρχικήν περιόδον η αναλογία αυτή θα ηδύνατο να υψωθή εις έν maximum 40% δια τους Τούρκους (και κατά συνέπειαν να ελαττωθή εις 60% δια τους Έλληνες), ίνα μή απολυθούν οι Τούρκοι, οι υπηρετούντες σήμερα εις το Σώμα της Αστυνομίας, πλην της επικουρικής Αστυνομίας.

Αι Δυνάμεις αι σταθμεύουσαι εις περιοχάς του εδάφους της Δημοκρατίας κατοικουμένας κατά ποσοστόν προσεγγίζον το 100% από μέλη μιας μόνης Κοινότητος, δέον να ανήκουν εις την Κοινότητα αυτήν.

16. Έν Ανώτατον Δικαστήριον θα ιδρυθή, το οποίον θα αποτελήται εκ δύο Ελλήνων, ενός Τούρκου και ενός ουδετέρου, οριζομένων από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Το Δικαστήριον θα προεδρεύεται υπό του ουδετέρου Δικαστού όστις θα κέκτηται δύο ψήφους.

Το Δικαστήριον τούτο αποτελεί το Ανώτατον Συμβούλιον του Δικαστικού Σώματος (διορισμοί, προαγαγαί των δικαστών κ.λπ.).

17. Αι διαφοραί αστικής φύσεως, εις ήν περιπτώσιν ο ενάγων και ο εναγόμενος ανήκουν εις την αυτήν Κοινότητα, θα δικάζονται υπό Δικα-

φωνα μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου και του Ηνωμένου Βασιλείου, τα αφορώντα εις τας βάσεις και στρατιωτικές ευκολίας τας παραχωρούμενας εις το Ηνωμένον Βασίλειον.

24. Η Ελληνική και η Τουρκική Κυβέρνησις θα έχουν το δικαίωμα να επιχορηγούν τα εκπαιδευτικά, πνευματικά, αθλητικά ιδρύματα και τα φιλανθρωπικά έργα τα ανήκοντα εις τας αντιστοίχους Κοινοτήτας.

Ομοίως, εις ήν περίπτωσιν μία εκ των Κοινοτήτων κρίνει ότι δεν διαθέτει τον αναγκαίον αριθμόν διδασκάλων, καθηγητών ή κληρικών δια την λειτουργίαν των ιδρυμάτων αυτών, η Ελληνική και η Τουρκική Κυβέρνησις θα δύνανται να τας παρέχουν τα απολύτως αναγκαία μέσα δια να αντιμετωπίσουν τας ανάγκας των.

25. Έν εκ των ακολούθων Υπουργείων, είτε το Υπουργείον Εξωτερικών, είτε το Υπουργείον Δικαιοσύνης, είτε το Υπουργείον Οικονομικών, θα ανατεθή εις Τούρκον. Εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος συμφωνήσουν, θα δύνανται να υποκαταστήσουν εις το σύστημα τούτο έν σύστημα εναλλαγής.

26. Το νέον Κράτος, το οποίον θα γεννηθή δια της υπογραφής των Συνθηκών, θα πρέπει να συγκροτηθή το ταχύτερον δυνατόν και εντός προθεσμίας μη υπερβαινούσης τους τρεις μήνας μετά την υπογραφήν των Συνθηκών τούτων.

27. Άπαντα τα ανωτέρω μνημονευόμενα σημεία θα θεωρηθούν ως θεμελιώδη άρθρα του Συντάγματος της Κύπρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

A

Ζητήματα αμύνης υποκείμενα εις αρνησικυριαν, συμφώνως προς το σημείον 9 της βασικής διαρθρώσεως, είναι τα ακόλουθα ζητήματα:

(α) Σύνθεσις και δύναμις των Ενόπλων Δυνάμεων και αι αφορώσαι αυτάς πιστώσεις.

(β) Διορισμός και προαγωγή των στελεχών.

(γ) Εισαγωγή υλικού πολέμου, ως και όλων των εκρηκτικών υλών.

(δ) Παραχώρησις βάσεων και άλλων ευκολιών εις σύμμαχα κράτη.

B

Τα υποκείμενα εις αρνησικυριαν ζητήματα ασφαλείας είναι τα ακόλουθα:

(α) Διορισμός και προαγωγή των στελεχών.

(β) Κατανομή και στάθμευσις των δυνάμεων.

(γ) Έκτακτα μέτρα και Στρατιωτικός Νόμος.

(δ) Αστυνομικός Νόμος.

(Καθορίζεται ότι εμπίπτει εις το δικαίωμα της αρνησικυρίας κάθε μέτρον ή απόφασις φύσεως εξαιρετικής, αλλ' όχι εκείναι αίτινες αφορούν την κανονικήν λειτουργίαν της αστυνομίας και της Χωροφυλακής).

B

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ

Η Δημοκρατία της Κύπρου αφ' ενός, η Ελλάς, το Ηνωμένον Βασίλειον και η Τουρκία αφ' ετέρου

I. Θεωρούσαι ότι η αναγνώρισις και η διατήρησις της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητος και της ασφαλείας της Δημοκρατίας της Κύπρου, αίτινες καθιερούνται και διέπονται υπό των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος της, είναι προς το κοινόν αυτών συμφέρον.

II. Επιθυμούσαι όπως συνεργασθούν δια να εξασφαλίσουν τον σεβασμόν προς την κατάστασιν πραγμάτων την δημιουργηθείσαν υπό του ρηθέντος Συντάγματος, συνεφώνησαν επί των κάτωθι:

Άρθρον I

Η Δημοκρατία της Κύπρου αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως εξασφαλίση την διατήρησιν της ανεξαρτησίας της, της εδαφικής της ακεραιότητος και της ασφαλείας της, ως και τον σεβασμόν του Συντάγματος της.

Αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως μη συμμετάσχη καθ' ολοκληρίαν ή εν μέρει εις ουδε-

μίας πολιτικήν ή οικονομικήν ένωσην μετά οιαδήποτε κράτους. Εν τη εννοία ταύτη δηλοί, ότι είναι απηγορευμένη πάσα δραστηριότης δυναμένη να ευνοήση αμέσως ή εμμέσως τόσον την ένωσην όσον και την διχοτόμησιν της νήσου.

Άρθρον 2

Η Ελλάς, το Ηνωμένον Βασίλειον και η Τουρκία, λαμβάνουσαι υπό σημείωσιν τας υποχρεώσεις της Δημοκρατίας της Κύπρου τας καθιερουμένας υπό του άρθρου 1, αναγνωρίζουν και εγγυώνται την ανεξαρτησίαν, την εδαφικήν ακεραιότητα και την ασφάλειαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, ως και την κατάστασιν πραγμάτων την καθιερωθείσαν υπό των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματός της.

Αναλαμβάνουν επίσης την υποχρέωσιν όπως απαγορεύσουν, καθ' όσον εξαρτάται εξ αυτών, πάσαν δραστηριότητα έχουσαν σκοπόν να ευνοήση αμέσως ή εμμέσως τόσον την ένωσην της Δημοκρατίας της Κύπρου με παν άλλο Κράτος όσον και την διχοτόμησιν της Νήσου.

Άρθρον 3

Εν περιπτώσει παραβιάσεως των διατάξεων της παρούσης Συνθήκης, η Ελλάς, το Ηνωμένον Βασίλειον και η Τουρκία υπόσχονται όπως συνεννοούνται (se concerter) επί των διαβημάτων ή των απαραίτητων μέτρων προς εξασφάλισιν του σεβασμού των εν λόγω διατάξεων.

Εν ώ μέτρω μία κοινή ή συμπεφωνημένη δράσις δεν θα καθίστατο δυνατή, εκάστη των τριών εγγυωμένων Δυνάμεων επιφυλάσσει εις εαυτήν το δικαίωμα όπως ενεργήση προς τον αποκλειστικόν σκοπόν της αποκαταστάσεως της τάξεως των πραγμάτων, της καθιερουμένης δια της παρούσης Συνθήκης.

Άρθρον 4

Η παρούσα Συνθήκη θα τεθή εν ισχύ από της ημέρας της υπογραφής της.

Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη επιφυλάσσονται όπως προβούν, το συντομώτερον δυνα-

τόν, εις την καταχώρησίν της εις την Γραμματείαν των Ηνωμένων Εθνών, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 102 του Χάρτου.

Γ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

1. Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία θα συνεργάζωνται δια την κοινήν αυτών άμυναν, και αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν, δια της παρούσης Συνθήκης, να συνεννοούνται επί των προβλημάτων άτινα θέτει η εν λόγω άμυνα.

2. Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη υποχρεούνται όπως αποκρούουν πάσαν επίθεσιν, άμεσον ή έμμεσον, στρεφόμενην κατά της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου.

3. Ως εκδήλωσις της συμμαχίας ταύτης, και προς επίτευξιν του προαναφερθέντος σκοπού, θέλει ιδρυθή Τριμερές Στρατηγείον επί του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου.

4. Η Ελλάς θα συμμετάσχη εις το εν τω προηγούμενω άρθρω αναφερθέν Στρατηγείον δια δυνάμεως 950 αξιωματικών, υπαξιωματικών και στρατιωτών και η Τουρκία δια δυνάμεως 650 αξιωματικών, υπαξιωματικών και στρατιωτών. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου θα δύνανται, δια κοινής συμφωνίας, να ζητούν από την Ελληνικήν και Τουρκικήν Κυβέρνησιν την αύξησιν ή την ελάττωσιν της Ελληνικής και της Τουρκικής δυνάμεως.

5. Οι ανωτέρω Έλληνες και Τούρκοι αξιωματικοί θα μερμνήσουν δια την εκγύμνασιν του στρατού της Δημοκρατίας της Κύπρου.

6. Η αρχηγία του Τριμερούς Στρατηγείου θα αναλαμβάνεται εναλλάξ και δια διάστημα ενός έτους υπό ενός Ανωτάτου Αξιωματικού Κυπρίου, Έλληνος και Τούρκου, όστις θα υποδεικνύε-